

ECONOMIA DEL TREBALL

Curs 2008-09

professors: Albert Recio Andreu
Antonio di Paolo

OBJECTIU

L'objectiu del curs es el d'estudiar, des d'una perspectiva econòmica, els diferents aspectes de les relacions laborals. Els curs està plantejat de forma que es posin en evidència els principals debats teòrics presents en l'anàlisi de l'activitat laboral i que tenen influència sobre la configuració de les polítiques econòmiques.

Les pràctiques estan orientades a facilitar el coneixement específic del mercat laboral espanyol i a familiaritzar-se amb els instruments informatius i analítics que s'utilitzen pel seu coneixement

PROGRAMA DE TEORIA

I ECONOMIA I TREBALL

1 L'activitat econòmica i el treball.- Treball i relacions socials.- El contracte laboral.- Mercats i institucions.- Enfocaments analítics del mercat laboral.. - La formació històrica del mercat laboral.-

II PRODUCCIÓ I REPRODUCCIÓ DE LA FORÇA DE TREBALL

2. El model neoclàssic d'oferta de força de treball

L'oferta individual: ocupació i jornada.- Aplicacions del model: impostos, hores extres .- Oferta agregada.- Crítiques al model

3 Oferta de força laboral, família i gènere

Factors demogràfics i oferta laboral.- Família i treball reproductiu.- Divisió sexual del treball.- Teories sobre el mercat laboral femení. –

4 Educació i formació

Educació formal i formació professional.- Teoria del capital humà.- Teories de la selecció.- Els anàlisis institucionals: "radicals" i "societals".- El debat sobre les qualificacions

5 Migracions

Tipus de migracions.- Anàlisi econòmica de les migracions internacionals.- Regulacions migratòries i mercat laboral

III L'EMPRESA I EL TREBALL

6. Demanda de força de treball

Costos laborals unitaris.- Productivitat i rendiment.- El model neoclàssic de demanda: curt i llarg termini.- Les lleis de Marshall.- Demanda en situacions no competitives.- Costos fixes i ajust a curt termini.- El model post-keynesià.- Teories d'alts salaris i salaris d'eficiència.- Canvis ocupacionals

IV DESEQUILIBRIS EN EL MERCAT LABORAL

7 El problema de l'atur

Desequilibris en el mercat laboral.- Atur i exèrcit de reserva.- Tipologia de l'atur.- Teories explicatives.- Polítiques d'ocupació. Atur i flexibilitat laboral.

V INSTITUCIONS I MERCAT LABORAL

8 La segmentació del mercat laboral

La pluralitat de mercats laborals.- Mercats professionals.- Mercats interns d'empresa.- Teories explicatives de la seva existència.- Mercats secundaris.- Dinàmica de la segmentació laboral

9 Sindicats

El paper econòmic dels sindicats: Interpretacions alternatives.- Estructura i densitat sindical.- Formes d'intervenció sindical.- Efectes micro i macroeconòmics de l'acció sindical.- Sindicats i discriminació

10 La intervenció estatal

Àmbits d'intervenció pública.- Polítiques d'ocupació actives i passives. Regulacions i salaris mínims.- Tendències i models de l'intervenció pública

VI SALARIS

11 Aspectes agregats

Teories sobre els salaris.- Salaris monetaris i salaris reals.- Salaris i inflació. el debat sobre la corba de Philips.- Salaris i distribució de la renda

12 Els diferencials de salaris

Components salarials.- Estructures ocupacionals i interindustrials.- Costos laborals no salarials.- Teories explicatives

BIBLIOGRAFIA BÀSICA

a. Llibres de referència bàsica

BANYULS, J., CANO, E., PITXER, J.V. SANCHEZ, A
Economia Laboral i Polítiques d'Ocupació
Universitat de Valencia 2005

b.

FINA, L El reto del empleo McGraw Hill, Madrid 2001

Mc CONNELL, Campbell R. i BRUE, Stanley L
Economia Laboral McGraw Hill, Madrid 1996

RECIO A.

Trabajos, personas, mercados FUHEM Icaria, Barcelona 1997

b Llibres de referència general

HAMMERMESH D.S i REES A Economia del trabajo y los salarios Alianza
, Madrid 1984

MARSHALL R, BRIGGS VM, KING A Economia laboral: Salarios, empleo,
sindicalismo y política laboral Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Madrid
1987

MARSDEN D Mercados de trabajo. Limites sociales de las nuevas teorías
Ministerio de Trabajo y Seguridad Social, Madrid 1994

PROGRAMA DE PRÀCTIQUES

TEMES SOBRE EL MERCAT LABORAL A ESPANYA

1 CONCEPTES I INSTRUMENTS ESTADÍSTICS PER L' ANÀLISI DEL MERCAT LABORAL

Definicions estadístiques bàsiques. Fons estadístiques

2 OCUPACIÓ i ACTIVITAT i ATUR

Les transformacions de la població activa. Canvis ocupacionals: sectors, ocupacions. Diferències regionals. Les mesures de l' atur. Tipologia de l' atur. Incidència segons sexe, edat, educació, regions

3 EL TEMPS DE TREBALL

Regulació bàsica. La jornada de treball: concepte i mesura. Hores extraordinàries. Treball a temps parcial. Fonts estadístiques

4 SISTEMA EDUCATIU I MERCAT LABORAL

L'“estoc” educatiu de la població en edat de treballar. Problemes d'integració en el mercat laboral, segons nivell educatiu

5 EL SISTEMA DE RELACIONS LABORALS I NEGOCIACIÓ COL·LECTIVA

Organitzacions sindicals i empresarials. Organització, Afiliació. Acció sindical a l'empresa. Conflictivitat: causes i característiques. Normativa bàsica. Nivells i agents negociadors. Estructura i cobertura. Continguts : salarials i no salarials

6 SALARIS: DÍNÀMICA TEMPORAL, ESTRUCTURA SALARIALS

Evolució i determinants. Concertació social i “polítiques de rendes!”. La distribució funcional de la renda. Fons estadístiques. Estructura de salaris (ocupacions, sectors, sexes). Distribució personal dels salaris. Regulació del salari mínim:- Evolució temporal.-Impacte sobre el mercat laboral

7. LA PROTECCIÓ DE L'OCUPACIÓ

Tipus de contractes laborals . Acomiadament: Normativa i costos. Avaluació dels seus efectes

8 LA PROTECCIÓ DE LA DESOCUPACIÓ I POLÍTIQUES ACTIVES AL MERCAT LABORAL

Normativa. Finançament. Cobertura. Avaluació dels seus efectes. Les polítiques actives

BIBLIOGRAFIA BÀSICA DE PRÀCTIQUES

MIGUELEZ F. PRIETO C. Las relaciones de empleo en España Siglo XXI, Madrid 1999

TOHARIA, L. et al El mercado de trabajo en España Mc Graw Hill, Madrid 1998

Durant el curs es proporcionaran referències bibliogràfiques addicionals i lectures bàsiques especialitzades

AVALUACIÓ

L' objectiu del curs es proporcionar coneixements bàsics dels diferents enfocaments teòrics sobre el funcionament del mercat laboral, així com facilitar l' anàlisi de les situacions concretes.

Es proposen dos vies d'avaluació:

a) Avaluació continuada

Realització quinzenal d'un qüestionari Els alumnes seran convocats periòdicament a tutories per a completar l'avaluació. Aquesta nota es complementarà en un treball de grups (màxim 4 persones) d'un tema teòric o empíric que serà discutit amb el professor i que es presentarà a les sessions de docència tutoritzada previstes per les setmanes 20 a 26 d'abril, 27 abril -3 maig i 26 a 31 de maig . L'objectiu d'aquest treball en grup es, per una banda la iniciació a l'anàlisi pràctic del mercat laboral, de l'altre el de millorar les tècniques de presentació dels treballs.

Per aprovar el curs caldrà presentar els treballs en el temps previst i l'assistència regular a classe i la participació en la presentació del treball col·lectiu

b) Examen final

Els estudiants que no segueixin el programa d'avaluació contínua tenen l'oportunitat de realitzar un examen final on s'avaluarà d'acord al contingut de la docència i les lectures recomanades

CONSULTES

Els dies de consultes prefixats son : dilluns de 11 a 12,30 i dimecres de 15,00a 16,30. Alternativament es podrà fixar una altre hora acordant-ho amb el professor (a classe o trucant durant les hores de tutories al 5812285)

La comunicació amb el professor es durà a terme a les tutories. En cas de comunicació electrònica dirigir-se directament al correu institucional albert.recio@uab.cat

Els materials complementaris, notes i orientacions de treball es durà a terme fonamentalment per mitjà del **Campus virtual**